

«فرهیختگان» گزارش می‌دهد: ۵۸ درصد کارخانه‌های تملیکی غیرفعال شدند

بانک‌ها علیه هزار کارخانه

که در آن بانک‌ها مکلف شدند برای واحدهای تولیدی اگر که خریداری در مزایده نباشد تا ۱۲ ماه بعد از اینکه آن کارخانه به تملک بانک درمی‌آید اگر بانک بخواهد به مزایده بگذارد باید به مالک قبلی اطلاع دهد و مالک قبلی با واحد تولیدی قبلی اگر اعلام آمادگی کند باید ملک را به قیمت تمام‌شده به مشتری بازگرداند (قیمت تمام‌شده یعنی همان سود و جرایمش را بگیرد و آن را در قالب نقدی یا اقساطی به مشتری بازگرداند).

این ظرفیت جدیدی بود که شورای پول و اعتبار برای آنکه از تعطیلی کارخانه‌ها جلوگیری شود، ایجاد کرد.

اگر هم تملک از طرف بانک صورت می‌گیرد لزوماً به این معنی نیست که بانک در آن تصرف کند و تا مدتی بانک‌ها مدارا می‌کنند تا کارخانه تخلیه نشود و به تصرف خودشان درنیابوند و بعداً اگر به این نحو که بانک می‌خواهد واگذار کند، بدهکار سابق را تخلیه و ملک را واگذار می‌کند.

اینکه آیا غیر از این مکانیسم یعنی «دستورالعمل واگذاری اموال مزاد بانک‌ها و موسسات اعتباری» که درخصوص واحدهای تولیدی یک تخصیصی خورده است و با این مکانیسمی که عرض کردم به‌صورت ویژه امکان اقاله‌اش وجود دارد یا خیر؟ ما قانون دیگری نداریم غیر از همین دستورالعمل‌هایی که وزیر اقتصاد یا صحبت‌های رئیس‌جمهور

یا بعضی اوقات مصاحبه‌های رئیس کل بانک مرکزی دراین خصوص است، ما دستورالعمل ویژه دیگری نداریم که اگر واحد تولیدی بدهی‌اش را نداد و بانک خواست تملک کند؛ از تعطیلی واحد تولیدی جلوگیری شود.

مدیران اجرایی کشور همیشه بر این موضوع تاکید می‌کنند اما یک قانون خاص یا آیین‌نامه مصوبی در این خصوص وجود داشته باشد که صراحتاً این منع را کرده باشد، وجود ندارد. اما بانک‌ها عملاً سعی می‌کنند این کار را انجام دهند.

رئیس‌جمهور در دیدار آخری که با مدیران عامل بانک‌ها داشت تاکید کرد اگر می‌خواهند وصول مطالبات کنند نباید این وصول مطالبات منجر به تعطیلی کارخانه شود، همچنین بنگاه‌هایی که از قبل تملک شده هم یا واگذار یا اداره کنند (این نکته هم قابل توجه است).

درصورتی که چنین موضوعی مدنظر مدیران کشور است، فارغ از آیین‌نامه‌هایی که وجود دارد باید قانون خاصی را به‌ویژه ذیل ماده ۲۴ قانون ثبت تصویب کنند، تحت‌عنوان یک اصلاحیه که واحدهای تولیدی تملک‌شان به این نحو باید اتفاق بیفتد که به‌هیچ‌وجه منجر به تعطیلی واحد نشود! و این امر را در قوانین به‌صورت صریح بیاورند. درحال حاضر این ضعف قانونی وجود دارد و این امر غیر از همین فرامین مدیریتی و دستور‌هایی که داده شده، به‌صورت مشخص در قانونی دیده نمی‌شود.»

تفکیک متقربان از تولیدکننده واقعی

یاسر مرادی در پایان به نکته مهمی اشاره می‌کند و می‌گوید: «در عین حال این نکته هم باید تصریح شود که بین تولیدکننده واقعی و واحد تولیدی واقعی و تولیدکننده غیرواقعی یا سوءاستفاده‌کنندگان از اسم تولید و تولیدکننده هم باید تفکیک قائل شویم چون خیلی از این واحدها سال‌ها تعطیلند و تسهیلاتی که گرفتند در محل دیگری مصرف کردند اما تا بانک‌ها به‌سراغ آنها برای وصول مطالبات و تملک آن واحد می‌روند با استفاده از مصوبات «سند رفع موانع تولید» و سایر ابزارهای قانونی فشار می‌آورند و اجازه وصول مطالبات بانک‌ها را نمی‌دهند.»

تعطیلی احتمالی واحد تولیدی فعال شده است، علاوه‌بر عمل به تکالیف مندرج در مواد ۶۱ و ۶۲ الحاقی به قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن، مواردی را که منجر به حصول نتیجه نشده است، به معاونت امور بانکی، بیمه و شرکت‌های دولتی این وزارتخانه و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران گزارش کنند تا پیگیری‌های لازم حسب مورد صورت پذیرد.

اما ۹ بهمن سال جاری دادستان عمومی و انقلاب مرکز استان کرمان گفت: «هرگونه تملک واحدهای تولیدی از سوی بانک‌ها و سازمان‌های دولتی که منجر به تعطیلی و مستهلک شدن خطوط تولید آن شود، با عنوان تضییع اموال بیت‌المال مورد پیگرد قانونی قرار گرفته و با عاملان آن برخورد قانونی انجام خواهد شد.» دادخدا سالاری در نشست ستاد استانی اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در ابعاد حقوقی و قضایی افزود: «واحدهای تولیدی پس از تملک از سوی بانک‌های دولتی و نیمه‌دولتی که بخشی از سهام این بانک‌ها متعلق به دولت است، جزئی از بیت‌المال محسوب می‌شود و عدم استفاده این واحدهای توقیف شده در جهت تولید و عدم کارکرد و سرویس کردن آنها که منجر به مستهلک شدن این ماشین‌آلات می‌شود، این موضوع از مضادین بازارز تضییع اموال بیت‌المال به حساب می‌آید.»

آنچه از اظهارات مسئولان دولتی و قضایی برمی‌آید، بانک‌ها پس از تملک واحدهای تولیدی حق ندارند این واحدها را به تعطیلی بکشانند اما آن‌طور که در این گزارش آمد، حدود ۵۸ درصد از واحدهای تحت تملک بانک‌ها فعلاً غیرفعال هستند. یاسر مرادی در ادامه به چرایی تعطیلی واحدها از جنبه حقوقی پاسخ می‌دهد.

قانون منع تعطیلی کارخانه‌ها را نداریم

یاسر مرادی، کارشناس حقوقی بانکی در پاسخ به این سوال «فرهیختگان» که براساس قوانین فعلی، رفتار قضایی با بانک‌هایی که بخواهند پس از تملک کارخانه‌ها و واحدهای تولیدی، آنها را به تعطیلی بکشانند چیست؟ یا اینکه به لحاظ مدیریتی رابطه حقوقی بانک با واحدهای تولیدی پس از تملک چگونه است؟ گفت: «به‌صورت کلی بانک‌ها برای وصول مطالبات خودش‌ان فارغ از اینکه آن واحد تولیدی است یا غیرتولیدی، نسبت به صدور اجرائیه اقدام می‌کنند، زمانی که برای صدور اجرائیه اقدام یا دردادگاه طرح دعوا می‌کنند اگر بدهکار بدهی خودش را نپردازد بانک از محل وسایلی که در کارخانه‌ها یا واحدهای تولیدی که عمدتاً همان محل اجرای طرح است، نسبت به مزایده گذاشتن آنها اقدام می‌کند، اگر آن واحد خریدار داشت واگذار می‌کند اگر نداشت خود بانک تملک می‌کند و بعداً از طریق مزایده این واحد را واگذار خواهد کرد.»

یک اتفاق خوب اما ناکافی

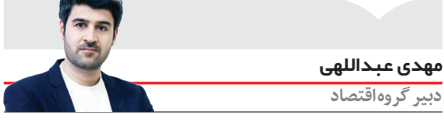
مرادی افزود: «ظرفیتی در قانون وجود دارد که در اصطلاح حقوقی به آن اقاله می‌گویند و به این نحو است که همه‌چیز به وضعیت سابق برگردد. این مورد در امور بانکی به این نحو است که مشتری به بانک مراجعه می‌کند و درخواست خودش را می‌گوید، به این صورت که واحدی که توسط بانک تملک‌شده اگر ثالث آن را نخریده باشد مجدداً به تملک همان فرد بدهکار با نظارت مستمر بر آخرین وضعیت فعالیت واحدهای تولیدی، در این زمینه جدیداً شورایی پول و اعتبار مصوبه‌ای را گذراند

تعداد اموالک تملیکی برخی از بانک‌های تملیکی به تفکیک کاربری‌های مختلف									
ردیف	نام بانک یا موسسه	ساختمان	زمین و مسکن	تجاری – خدماتی	اداری	باغ و زمین کشاورزی	تولیدی	ماشین‌آلات تولیدی	خودرو و
۱	موسسه اعتباری ملل	–	۲۴	–	–	۱	–	–	–
۲	اقتصادنوین	–	۹۹۶	۲۱۵	۹	۹	۱۷	۹	۹
۳	ایران زمین	–	۴۵۹	۴۹	–	–	۲	–	–
۴	آینده	–	۱۷۴	۳۷	–	۱	۲	–	–
۵	پارسیان	–	۳۸۱	۴۴	۷	–	۸	–	–
۶	پاسارگاد	–	۹۶۴	۱۲۳	۲۶	–	۴	–	–
۷	تجارت	–	۵۱۶	۹۷	–	۱۳	۱۳۵	۵	–
۸	خاورمیانه	–	۳	–	–	–	–	–	–
۹	دی	–	۴۹	۷	–	–	۱	–	–
۱۵	رفاه کارگران	۴۵	۶۱۴	۵۳	۲	۳	۱۸	۸	–
۱۱	سامان	–	۶۳۸	۱۹۶	۱۷	–	۳	–	–
۱۲	سرمایه	–	۳۵۲	۱۳۶	۳	۱۳	۱۵	–	–
۱۳	سینا	–	۳۲	۱۶	–	–	–	–	–
۱۴	شهر	۶	۳۹	۶۹	۴	۱	۲	–	–
۱۵	صادرات	۲۷	۶۴۵	۹۱	۲	۲۴	۱۵۱	۱	–
۱۶	ملت	–	–	–	–	–	۲۴۹	–	–
۱۷	کارآفرین	۹	۲۵۷	۱۶	۹	–	–	–	–
۱۸	کشاورزی	–	–	–	–	–	۶۵۵	–	–
۱۹	ملی	–	–	–	–	–	۳۳۸	–	–
۲۵	سپه	–	–	–	–	–	۱۶۷	–	–
۲۱	صنعت و معدن	–	–	–	–	–	۶۴	–	–
۲۲	توسعه تعاون	–	–	–	–	–	۶۳	–	–
۲۳	مسکن	–	–	–	–	–	۸	–	–
۲۴	توسعه صادرات	–	–	–	–	–	۲	–	–
مجموع		۸۷	۶٬۵۳۸	۱٬۱۴۴	۷۹	۶۵	۱٬۸۳۹	۲۳	

معادل ۵۸ درصد از واحدهای تملک شده تعطیل و غیرفعال و ۷۶۴ مورد معادل ۴۲ درصد از واحدهای تملک شده نیز فعال هستند. بانک ملی با ۲۵۵ مورد تعطیلی، ملت با ۲۱۵ مورد، صادرات با ۱۳۰ مورد، تجارت با ۱۲۲ مورد، سپه با ۱۱۹ مورد، صنعت و معدن با ۶۴ مورد، توسعه تعاون با ۶۳ مورد، کشاورزی با ۵۹ مورد، رفاه کارگران با ۱۷ مورد، اقتصادنوین با ۱۵ مورد، سرمایه با ۱۰ مورد، پاسارگاد و بانک شهر با ۲ مورد، توسعه صادرات، آینده و دی نیز هرکدام با یک مورد تعطیلی، به ترتیب بیشترین واحدهای تولیدی تملک شده تعطیل و غیرفعال را دارند.

خط قرمز دولت سیزدهم

اول آبان سال جاری آیت‌الله‌رئیدی در جلسه شورای اداری استان اردبیل گفت: «هیچ بانکی نباید واحد تولیدی را تعطیل کند. بانک‌ها با امکانات و سرمایه‌ای که در اختیار دارند واحدهای تولیدی را فعال کنند.» ۲۶ آبان ماه نیز رئیس‌جمهور در سفر به یزد اعلام کرد هیچ بانکی حق ندارد واحدهای تولیدی را تعطیل کند. آیت‌الله سیدابراهیم رئیسی، در سفر خود به استان یزد ابتدا از یک کارخانه نساجی بازدید کرد و

مهدی عبداللّهی

دبیر گروه اقتصاد

۲۷ دی ماه سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور با مدیران عامل بانک‌های خصوصی و دولتی دیدار کرد. وی در این جلسه بر اعلام بدهکاران کلان بدحساب بانکی، برگرداندن سود مزاد دریافتی، توسعه وام قرض‌الحسنه و دسترسی مردم به وام‌های خرد مبتنی براعتبارسنجی بدون نیاز به وثیقه و ضامن تاکید کرد. آیت‌الله رئیسی در بخش دیگری از سخنان خود تاکید کرد: «بانک‌ها تا آنجا که ممکن است از تملیک واحدهای تولیدی خودداری کنند اما چنانچه ناچار به این کار شدند، در کوتاه‌ترین زمان ممکن یا آن واحد تولیدی را مجدداً راه‌اندازی یا واگذار کنند تا تولید دچار وقفه نشود و کارگران بیکار نشوند.» البته این اولین باری نبود که رئیس‌جمهور بانک‌ها را از تعطیلی واحدهای تحت‌تملک منع می‌کرد. در آبان‌ماه نیز رئیسی در اظهارات مشابهی به بانک‌ها هشدار داده بود از اقداماتی که منجر به تعطیلی واحدهای تولیدی شود، به‌شدت پرهیز کنند. بر همین اساس وزیر اقتصاد در اوایل آبان طی نامه‌ای به وزیر صمت از وی خواسته بود ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، با نظارت مستمر بر آخرین وضعیت فعالیت واحدهای تولیدی، در صورت مواجهه با مواردی که وصول مطالبات بانک‌ها منجر به تعطیلی احتمالی واحد تولیدی فعال شده است به معاونت امور بانکی، بیمه و شرکت‌های دولتی این وزارت و بانک مرکزی گزارش دهد. بررسی‌ها نشان می‌دهد درحال حاضر از ۱۸۳۹ واحد تولیدی در تملک بانک‌ها، ۵۸ درصد از این واحدها تعطیل و غیرفعال هستند. گرچه دلیل تعطیلی همه این واحدها بانک‌ها نیستند و ممکن است افراد متقلب نیز وام‌های دریافتی را صرف امور غیرتولیدی کنند و واحد تولیدی را به تعطیلی بکشانند اما کارشناسان می‌گویند به فرض هم که بانک عامل تعطیلی واحد تملک شده باشد، به جز نامه وزیر اقتصاد و توصیه‌ها و اظهارنظرهای مسئولان دولتی، قانون ویژه‌ای نداریم که این بانک‌ها را از تعطیلی واحدهای تحت تملک باز دارد.

۱۸۴۰ واحد تولیدی در تملک بانک‌ها

براساس بررسی‌های «فرهیختگان» از صورت‌های مالی بانک‌ها و موسسات اعتباری و همچنین براساس گزارش ۱۱ مهرماه سال جاری وزارت کشور، درحال حاضر درمجموع ۱۸۳۹ واحد تولیدی در تملک بانک‌های کشور هستند. بانک کشاورزی با ۶۰۰ واحد، بیشترین واحدهای تولیدی را در تملک خود دارد. بانک ملی با ۳۳۸ واحد، ملت با ۲۴۹ واحد، سپه با ۱۶۷ واحد، صادرات با ۱۵۱ واحد، تجارت با ۱۳۰ واحد، صنعت و معدن با ۶۴ واحد، توسعه تعاون با ۶۳ واحد، رفاه کارگران با ۱۸ واحد، اقتصادنوین با ۱۷ واحد، سرمایه با ۱۰ واحد، پارسیان و مسکن هر کدام با ۸ واحد، پاسارگاد با ۴ واحد، سامان با ۳ واحد، ایران زمین، آینده، شهر و توسعه صادرات هرکدام با ۲ واحد و بانک دی با یک واحد، به ترتیب بیشترین واحدهای تولیدی را در تملک خود دارند.

۵۸ درصد واحدهای تملک شده تعطیلند

گرچه در صورت‌های مالی بانک‌ها وضعیت فعالیت یا عدم فعالیت واحدهای تولیدی مشخص نیست، اما براساس گزارشی که وزارت کشور در ۱۱ مهرماه امسال منتشر کرد، از ۱۸۳۹ واحد تولیدی در تملک بانک‌ها، ۱۰۷۵ مورد از آنها با

جوابیه

جوابیه سازمان بورس به گزارش «فرهیختگان»

در گزارش منتشرشده؛ مبنای درصد بازدهی سهم‌های عرضه اولیه صرفاً مقایسه قیمت عرضه اولیه سهم با قیمت حال حاضر آن سهم در تابلوی معاملات بوده است و در این رابطه سود نقدی و یا میزان افزایش سرمایه شرکت‌ها ملاک عمل واقع نشده است که اگر این موضوع را بخواهیم درنظر بگیریم بازدهی واقعی سهم‌های مورد اشاره به شرح جدول زیر بوده که عمل‌انشان از تنها حدود ۴ درصد بازدهی منفی در عرضه‌های اولیه سال ۹۹ حکایت دارد؛ با این توضیح که درصد بازدهی نمادهای منفی در گزارش منتشرشده در مقایسه با بازدهی واقعی همان سهم‌ها تفاوت قابل ملاحظه‌ای دارد به‌عنوان نمونه در نماد غرّز بازدهی منفی نماد ۸۱ درصد عنوان شده است که این موضوع نادرست و در مقایسه با بازدهی واقعی (۹-٪) شاهد خطای ۷۲ درصدی هستیم. دوم آنکه در بخشی از گزارش اشاره به بازدهی منفی بالای ۶۰ درصد عرضه‌های اولیه در سال ۱۳۹۹ شده است. در این خصوص نیز در نحوه محاسبه بازدهی عرضه اولیه‌های دو سال اخیر ابهامی در گزارش مشهود است. به این صورت که برای نشان دادن درصد بازدهی سهم‌های مورد اشاره، صرفاً قیمت سهم در روز عرضه اولیه با قیمت آن سهم در تابلو معاملاتی، در روز انتشار گزارش مقایسه شده

روزنامه «فرهیختگان» روز ۲۸ بهمن سال جاری گزارشی را با عنوان «نقره‌داغ خریداران عرضه اولیه‌های بورس» منتشر کرد. سازمان بورس و اوراق بهادار طی جوابیه‌ای، توضیحاتی را درخصوص این گزارش به «فرهیختگان» ارسال کرده است که در ادامه متن کامل این جوابیه می‌آید.

|||

متن جوابیه

پیرو انتشار مطلبی بـا عنوان «نقره‌داغ خریداران عرضه اولیه‌های بورس» در صفحه ۸ روزنامه به شماره ۳۵۳۷ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۲۸ و نیز انتشار آن در سایت روزنامه، خواهشمند است توضیح سازمان بورس و اوراق بهادار مطابق با ماده ۲۳ قانون مطبوعات در همان صفحه و ستون و با همان حروف روزنامه و سایت منتشر شود.

در مورد مطلب «نقره‌داغ خریداران عرضه اولیه‌های بورس» چند نکته قابل ذکر است:

نخست اینکه در محاسبه بازدهی سهم در بازار سرمایه، علاوه‌بر بازدهی قیمتی یک سهم، سود نقدی و میزان افزایش سرمایه شرکت‌ها در دو مقطع زمانی باید در نظر گرفته شود و این یک اصل ساده در بازارهای مالی است. به‌عبارت ساده‌تر